

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2016

**ONTWERP V1
MEMORANDUM**

PUNTE: 100

Hierdie memorandum bestaan uit 25 bladsye.

AFDELING A

VRAAG 1: VISUELE – ONGESIENE VOORBEELD

- Ontwerpterminologie: Elemente en beginsels van ontwerp, insluitend VYF universele beginsels van ontwerp.
- Tekens en simbole, stereotipering, partydigheid en vooroordeel in die ontwerp: Skakel met visuele kommunikasie met die fokus op illustrasies, spotprente, plakkate, politieke propaganda, kommunisme, weerstand (bv. Weimar, Duitsland, Kuba, Rusland, China en Suid-Afrika)
- Geskiedenis van tipografie: struktuur van tipe, die keuse van lettertipe, stilering van die teks, hoofkategorieë van lettertipe ontwerp en die presiese geskiedenis van skrif.

1.1 1.1.1 (Ken 8 punte vir enige VIER van die volgende elemente/ beginsels van ontwerp.)

LYN:

- 'n Wye band van swart lyn wat die model se middellyf intrek en val langs die kante van die oortrekromp af na die kante, in teenstelling met die delikate smal swart lyne wat die rand van die voorkant van die oortrekromp volg. Dit skep 'n opwindende visuele interessantheid.
- Die wye band van die lyn beweeg langs die kante van die oortrekromp, en dit lei jou oog na die band rondom die model se middel. Dit trek die aandag na die treffende borsstuk van die model se bolyf en die treffende beeld van die Zoeloe-skild op die korset soos sy op die loopplank beweeg.
- Die lyn rondom die rand van die oortrek romp skep beweging aangesien die val van dat die romp langer aan die kante en agterkant is. (2)

VORM:

- Plat, twee-dimensionele vorms van die oppervlak ontwerp motiewe in verskillende groottes skep variasie en dra by tot die speelse kwaliteit van die uitrusting.
- Die groot Zoeloe-skild op die bostuk skep vertikale effek op die ontwerp in teenstelling met die kleiner vorms van die groter skilde wat skuins en hoeke vorm.
- 'n Sterk A-lyn vorm van die romp van die uitrusting is geskep is stukke wat uitstaan by die heup-area in die rigting van die grond. Dit skep 'n sensuele beweging soos 'n kleed wat wieg soos die model beweeg. (2)

EENHEID EN VERSKEIDENHEID:

- Verskeidenheid word geskep deur die kleiner patroon ontwerp op die oortrekromp en 'n groter beeld van die skild wat op die bolyfdeel voorkom. Beide die oortrekromp en die bolyf-gedeelte vertoon die beelde van Zoeloe-skilde. Dit skep eenheid in die kledingstuk ontwerp.
- Kleur vorm 'n eenheid in die twee verskillende kledingstukke: swart, wit en rooi op die bostuk en die romp, en die rooi veer as die kopbedeksel.
- Herhaling van vorme van kleiner skilde is duidelik op die romp, wat verskeidenheid skep. (2)

RITME:

- Ritme word geskep deur die herhaling van die vorms van die klein Zoeloe-skilde. Hulle is gerangskik in diagonale lyne teenoor mekaar. Dit blyk of hulle 'n wisselende ritme vorm soos hulle langs die rand van die hemp geplaas is. Hierdie ritmiese effek word versterk met die beweging van die model se swaai van haar heupe soos sy op die loopplank beweeg.
- Ritme en beweging kan ook gesien word in die volheid van die oorromp en die onderromp wat ryk voue skep en wat wieg soos die model loop.
- Ritme word ook geskep deur die herhaling van die klein horisontale swart en wit bande/patrone wat in elk van die vorms van die Zoeloe-skilde herhaal word.

(2)

KONTRAS:

- Groot vorms van die tekstielpatroon kontrasteer teenoor met kleiner patrone wat verskeidenheid skep.
- Die groot vertikale Zoeloe-skild wat gesien word op die bostuk kontrasteer teenoor die kleiner skuins geplaaste skilde op die oortrek romp.
- Die groot soliede oppervlakte van die rooi onderrok is in teenstelling met die patroon wat die romp en bostuk bedek. Die doelbewuste gebruik van duidelike spasies as die patroon ontwerp is in teenstelling met die dik soliede oppervlakte wat drama en 'n visuele impak maak.

(2)

SKAAL/VERHOUDING:

- Hierdie beginsel fokus op die verskillende groottes van die voorwerp en ruimtes en die verhouding tussen die samestelling.
- Op die romp is die beelde van Zoeloe-skilde klein in skaal teenoor die verhouding van die vol romp, terwyl daar net een groot Zoeloe-skild op die borsgedeelte voorkom in vergelyking met die model se klein bostuk van kledingstuk.
- Die een groot beeld van die Zoeloe-skild op die bostuk beklemtoon die uitrusting en is oorheersend. Hierdie skaal skep fokus op die belangrike beeld, terwyl die kleiner beelde en patrone van die skilde op die room goed gebalanseerd en 'n harmonieuse verhouding tussen die twee afsonderlike afdelings van die kledingstuk.

(2)

Gee krediet aan enige goed-beredeneerde antwoord.**MAKLIK 2, GEMIDDELD 3, UITDAGEND 3****1.1.2 (Ken 2 punte toe)**

Die Zoeloe-kultuur met hul vel-skilde is 'n inspirasie vir die dekoratiewe patroon op die kledingstuk. Die afsonderlike romp en kort bolyf gedeelte van die kledingstuk is ook soortgelyk in die styl wat die Zoeloe maagde vir hulle dansseremonies dra.

(2)

Gee krediet aan enige goed-beredeneerde antwoord.**MAKLIK 1, GEMIDDELD 1**

1.2 (Ken 2 punte toe)

FIGUUR 2:

- **INLYSTELLING:**
Dit is die plasing van teks teenoor 'n as (links, regs of gesentreer).
In FIGUUR 2 is die laer woord op die reklamebord nie in lyn op die linkerkant of die regterkant van die woord wat bo dit geplaas is nie. Hierdie woord moet effens na links geskuif word sodat die boonste en onderste aan beide kante inlyn is. Die teks van die boonste en onderste woorde kan in lyn gestel word sodat die teksdeel inlyn is met die linker- en regterhand kantruimte van die reklamebord. Dit sal 'n skoon voorkoms langs die linker- en regterkant skep. (1)
- **KERNING:**
Die term 'kerning' verwys na die aanpassing van spasies tussen individuele letters. Op hierdie reklamebord is die spasiëring tussen die letters 'e' en 'r' in die woord te ver uitmekaar en sodoende lei dit dat die woord lees as twee aparte woorde, naamlik die 'the rapist'. Om dit te verbeter moet die spasiëring moet tot die minimum beperk word. (1)

Gee krediet aan enige goed-beredeneerde antwoord.

GEMIDDELD 2

1.3 (Ken 6 punte toe)

- **SIMBOLE:**
Die beeld van die duif, wat 'n simbool van vrede en vryheid was geskep van doringdraad. Dit kommunikeer die boodskap dat die mense wat vry moet wees vasgevang is en moet bevry word. Die duif verteenwoordig die gevangenes wat in die doringdraad vassit. (2)
- **PROPAGANDA:**
FIGUUR 3 verteenwoordig 'n propaganda-plakkaat want dit bevorder 'n spesifieke saak. Die propaganda-plakkaat lei die gedagtes en emosies van die publiek om die ondersteuning van mense te verseker om te help met die vrylating van politieke gevangenes. (2)
- **GESTALT BEGINSEL:**
Die leerder mag enige EEN van die volgende antwoorde gebruik:

GESTALT BEGINSEL VAN SLUITING:
Dit vind plaas wanneer 'n voorwerp onvolledig is of 'n ruimte nie heeltemal geslote is nie. Hoewel die beeld van die duif nog nie voltooi is nie, is daar genoeg teenwoordig vir die oog om die vorm te voltooi, omdat die kyker se persepsie die vorm van die duif voltooi.

GESTALT BEGINSEL VAN VOORSETTING:
Dit vind plaas wanneer die oog verplig is om te beweeg van die middel van 'n voorwerp en voor te gaan na 'n ander voorwerp. Die kyker se oog volg natuurlik die lyn van die teks / verklaring langs die doringdraad direk na die beeld van die duif. (2)

Gee krediet aan enige goed-beredeneerde antwoord.

MAKLIK 2, GEMIDDELD 2, UITDAGEND 2

1.4 1.4.1 **(Ken 6 punte toe)****Enige DRIE van die volgende:****SERIFS:**

- Serif is die fyn bykomende strepies☑, bygevoeg tot in die uithoeke van die lettervorme, soos gesien in die belangrikste slagspreuk van die teks van 'n plakkaat van FIGUUR 4 kan word. ☑ (2)

LETTERTIPE:

- Dis is die stel van karakters wat dieselfde ontwerp, byvoorbeeld Arial is, Die lettertipe soos gesien in FIGUUR 4 is 'n onopgesmukte, eenvoudige serif lettertipe, ☑ met albei sinne wat in dieselfde lettertipe verskyn. ☑ (2)

FONT:

- Verwys na 'n spesifieke grootte van 'n bepaalde lettertipe, ☑ bv. Arial is 'n spesifieke lettertipe Arial 12pt vetdruk is 'n font. ☑ Alle lettertipes word in fonts gemeet. ☑ Die plakkaat van FIGUUR 4 maak gebruik van 'n enkele lettertipe, maar maak gebruik van twee verskillende lettertipe groottes. ☑ Die herhaling van dieselfde lettertipe help om 'n eenheid te vorm binne in die ontwerp en die verskillende lettertipe groottes skep verskeidenheid sodat die teks nie eentonig word nie. Hierdie help ook met die belangrikste deel van die boodskap wat oorheersend in die ontwerp is. ☑ (2)

'REVERSED-OUT'TIPE:

- Gesien in die plakkaat as die lettertipe wit op 'n groen agtergrond is. ☑ Dit maak die teks meer prominent om te lees. ☑ (2)

MAKLIK 2, GEMIDDELD 2, UITDAGEND 21.4.2 **(Ken 2 punte toe)****Noem TWEE goeie redes met verduidelikings.**

Die volgende goeie karaktereienskappe word in FIGUUR 4 geïllustreer:

- Die ontwerp is eenvoudig, wat dit doeltreffend treffend en maklik maak om te lees. ☑
- Die eenvoudige, maar treffende, silhoeët van die vrou gesien met 'n hoop boeke wat lyk soos 'n halssnoer, en 'n pen wat lyk soos 'n ring. Hierdie beelde simboliseer opvoeding, wat die plakkaat ontwerp slim en uniek maak.
- Boeke simboliseer kennis. Boeke word geassosieer met die nekringe van die Ndebele stam. Die figuur stel voor hoe meer nekringe 'n vrou dra, hoe meer kennis beskik sy oor. ☑
- Kleur is tot die minimum beperk, net wit, swart en dondergroen verskyn in die plakkaat. Daardeur skep dit 'n indrukwekkende plakkaat. ☑
- Hierdie eenvoudige ontwerp is maklik om te herproduseer en kan vir verskillende toepassings aangepas word. ☑
- Die beeld vertel die verhaal, met teks wat tot die minimum beperk is. ☑
- Die plakkaat is gefokus op die enkele boodskap van die belangrikheid van opvoeding van vroue in ons land. ☑ (2)

- Dit is onvergeetlik en onmiddellik roep na die beeld van 'n sterk kragtige land in staat deur die middel van onderwys.
- Die slagspreuk is eenvoudig twee kort sinne. Dit maak die boodskap baie direk, dramaties en 'n belangrike boodskap.

Gee krediet aan enige goed-beredeneerde antwoord.

MAKLIK 1, GEMIDDELD 1

1.5 1.5.1 **(Ken 2 punte toe)**

STEREOTIPERING:

Kandidate se antwoorde moet wys dat hulle 'n goeie begrip van stereotipering as 'n vaste indruk gebaseer op hulle ervarings van 'n individu.

Die winkel sal in FIGUUR 5 bevorder die stereotipe dat 'n mens gespierd moet wees om aantreklik te wees. Dit skep rûrige hoë verwagting vir mans. Maar wat dit erger maak is die feit dat die beeld van 'n aantreklik man nodig is op 'n winkelsak om verkope te bevorder. Die belangrikste stereotipe hier is dat 'n man gespierd, aantreklike en seksueel aantreklike moet wees om die verkope te van klerehandelsmerk te bevorder.

(2)

Gee krediet aan enige goed-beredeneerde antwoord.

MAKLIK 1, GEMIDDELD 1

1.5.2 **(Ken 2 punte toe)**

DIE UITWERKINGS VAN NEGATIEWE STEREOTIPERING:

- Stereotipiese denke oor 'n bepaalde groep of geslag kan 'n invloed het oor hoe mense behandel word. Byvoorbeeld, die stereotipiese idee dat alle mans gespierd moet wees om aantreklik en seksueel begeerbaar te wees en maer mans is nie aantreklik, kan mense laat neersien op hulle of teenoor hulle diskrimineer.
- Die eindelose gebruik van bepaalde stereotipes in advertensie het 'n effek op jou onderbewussyn. Die effek bevorder stereotipering. Mense tree dan op in 'n seker manier in ooreenstemming met 'n bepaalde stereotipe, om in te pas. Byvoorbeeld, die stereotipe wat impliseer dat 'n man slegs aantreklik is as hy gespierd is kan baie nadelig wees vir 'n man se selfbeeld wees.

(2)

Gee krediet aan enige goed-beredeneerde antwoord.

1 GEMIDDELD, UITDAGEND1

VRAAG 1	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	TOTAAL
Maklik	3		2	3	1	9
Gemiddeld	4	2	2	3	2	13
Uitdagend	3		2	2	1	8
TOTAAL	10	2	6	8	4	30

AFDELING B: ONTWERPGESKIEDENIS EN POPULÊRE KULTUUR

- Geskiedenis en populêre kultuur van ontwerp: Hersiening van die Industriële Revolusie, Die Kuns en Kunsvlytbeweging, Art Nouveau, Bauhaus, Art Deco, Skandinawiese ontwerp, De Stijl en die Moderne Era.
- Visuele analise (ongekende voorbeelde van ontwerp): Basies terminologie wat ontwerp beskryf en analiseer met begrip.
- Ondersoek na populêre kultuur binne elke van die geskiedenis-beginsels, met die fokus op mode, musiek en sosiale omgewings.

VRAAG 2: INTERNASIONALE GESKIEDENIS VAN ONTWERP (KUNS EN KUNSVLYTBEWEGING, ART NOUVEAU, BAUHAUS, ART DECO, DE STIJL, MODERNISME EN SKANDINAWIESE ONTWERP)

2.1 2.1.1 (Ken 10 punte toe)

NEEM KENNIS:

- **Kandidate moet skryf in paragrawe en volsinne, sonder die gebruik van afsonderlike opskrifte of nommers.**
- **Aparte opskrifte word gebruik in die memorandum om die fasilitering van nasien te vergemaklik.**
- **Leerders moet punt vir punt vergelykings wys.**

DOELWITTE:

FIGUUR 1 reflekteer die ideaal van Art Deco ontwerp wat die nuutste *tegnologie* met gladde lyne, geometriese vorms en vaartbelynde vorms weerspieël. FIGUUR 2 toon die Art Nouveau ideaal van *romanse* in die hoogs dekoratiewe, versierde en weelderige ontwerpstyl.

FIGUUR 1 demonstreer die ontvlugting van Art Deco van die vervelige lewe wat die oorlog gevolg het met sy styl wat verwys na rykdom, 'n styl vir die rykes en die gebruik van duur materiale. FIGUUR 2 streef om die Art Nouveau's se doelwit om alle kategorieë van goeie kwaliteit ontwerpstyle te beïnvloed: insluitende juweelontwerp. Wil wegbeweeg van die ru-massa-vervaardigde artikels van die laat 19de eeu na handgemaakte ontwerpe. (2)

INVLOED

In FIGUUR 1 weergee die halssnoer se abstrakte vorms driehoekige vorms van Kubisme. Die breedvoerige gebruik van geometriese lyne, trapagtige zigzag vorme, met skerp punte motiewe toon die historiese invloede van die ou kulture soos die antieke Egiptenare, piramiedes en die Mesopotamiese argitektoniese vorme. Die glad afgewerkte getekstuurde halssnoer wys ook die obsessie van Art Deco met die masjien-era en Modernisme. FIGUUR 2 wys ineengevlegte organiese vorms en kronkelende lyne wat geïnspireerd is deur die dinamiese stamstruktuur van plante, blomme en ander organiese vorms. Die halssnoer vertoon die tipiese kronkelende, gladde en asimmetries kurwes wat geïnspireerd is deur die natuur in Art Nouveau ontwerp. Die dekoratiewe patroon is beïnvloed deur die kunstenaar Gustav Klimt soos gesien in sy werk, "Tree of Life". (4)

ALGEMENE KARAKTEREIEENSKAPPE:

FIGUUR 1 toon die behepthed van Art Deco met die 'Masjien-Era', deur die gebruik van plat vorms, gladde tekstuur en die voorkoms van beweging in die trap, zigzag ontwerp. Die halssnoer toon ook minimalistiese/ beperkte kleurpalette van kleure, lyk elegant en glad met sy abstrakte vorms en vorm. Simmetriese balans word gebruik. Die oppervlakte is glad en hoogs gepoleerd. FIGUUR 2 is 'n tipiese Art Nouveau styl met kronkelende lyne en vorms deur die natuur geïnspireerd. Sweepslag lyne word in die ineengevlegte organiese vorme van die halssnoer gebruik. Die hoogs dekoratiewe patroon ontwerp dra by tot 'n romantiese gevoel. Die semi-kosbare waardevolle edelgesteentes dra by tot die duur voorkoms. Binne die ontwerp word asimmetriese kurwes gebruik, wat tipies van die styl is.

(4)

Gee krediet aan enige goed-beredeneerde antwoord.

MAKLIK 3, GEMIDDELD 4, UITDAGEND 3

2.2 2.2.1 (Ken 8 punte toe)

NEEM KENNIS:

- **Kandidate moet in paragrawe en volsinne skryf sonder die enige afsonderlike kolpunte of opskrifte.**
- **Aparte opskrifte word in die memorandum gebruik om die fasilitering van nasien te vergemaklik.**
- **Leerdere moet punt vir punt vergelykings toon.**

FIGUUR 3: Modernisme

FIGUUR 4: Kuns en Kunsvlytbeweging

FIGUUR 3:

Reflekteer Modernisme

MATERIALE:

FIGUUR 3 herinner ons aan Moderne meubels ontwerp van sintetiese materiaal, gemaak van chemiese sintetiese en die aanvaarding van die nuutste tegnologiese vooruitgang vir hulle ontwerpe. Die tafel in FIGUUR 4 voldoen aan die idee van die Kuns en Kunsvlytbeweging. Dit is van hout gemaak, 'n natuurlike materiaal, 'n uitstalling van 'n eenvoudige handgemaakte meubelstuk van hoë gehalte en afwerking.

(2)

VAKMANSKAP:

Beide in FIGUUR 3 en FIGUUR 4 bestaan die tafels uit individuele afdelings wat in mekaar pas om 'n geheel te skep.

In FIGUUR 3 vertoon die tafel Modernistiese ideaal van 'minder is meer' in die sin dat minder versiering nie die kyker se aandag so gou aflei, en is die aandag meer gevestig op die suiwer vorm, wat deur masjiene beïnvloed word. Dit tafel weerspieël ook die frase 'form follows function' in die sin dat dit so eenvoudig en suiwer van vorm is. Die afsonderlike dele van die tafel kan geskuif word sodat die tafel verskillende gewenste funksies kan vul.

Die standaardisering van die individuele afdelings van die tafel maak dit goedkoper en makliker om in massa te vervaardig.

(2)

In FIGUUR 4 toon die Kuns en Kunsvlytbeweging ideaal van “Waarheid aan materiaal”, want die hout is nie bedek of versier nie. Die grein van die hout kan gesien word om die mooiheid van die materiaal te wys. Hierdie tafel is handgemaak van hout en die grein wat ontbloot is verhoog die estetika van die tafel. Soos met die Kuns en Kunsvlytbeweging, is ’n belangstelling in handwerk duidelik, en wys hul ideaal om weg te beweeg het van masjien gemaakte items wat die mark oor die algemeen oorstrom het.

ONDERWERP:

In FIGUUR 3 kan die seskantige geometriese vorms gesien word en herinner jou aan die geometriese vorme wat in Modernisme ontwerp gebruik word. Organiese modernisme is duidelike die inspirasie vir die ontwerp. Inspirasie kan afkomstige wees van bv. lewende dinge wees in die vorms van beelde van menslike beendere wat deur ’n elektron-mikroskoop gesien kan word. In FIGUUR 4 kan ons sien die Kuns en Kunsvlytbeweging is geïnspireerd deur die natuur en organiese vorms, die geskulpteermode vorm van die basis wat ontrol om die vorm van ’n blom met blomblare te wys. (2)

KLEUR:

FIGUUR 3 toon die tipiese gebruik van net suiwer wit, die beperkte kleure van modernistiese ontwerpstyl terwyl FIGUUR 4 natuurlike kleure van die Kuns en Kunsvlytbeweging toon met die bruin warm kleure van hout graan. FIGUUR wys die tipiese Kuns en Kunsvlytbeweging gebruik van natuurlike kleur van natuurlike materiaal soos gesien in die warm kleure van die houtgrein. (2)

Gee krediet aan enige goed-beredeneerde antwoord.

MAKLIK 2, GEMIDDELD 3, UITDAGEND 3

2.3 2.3.1 (Ken 6 punte toe)

BAUHAUS:

EIENSKAPPE VAN BAUHAUS SOOS GESIEN IN FIGUUR 5:

Enige VIER van die volgende:

- Dit kombineer ’n goeie gehalte van ontwerp met die klem op die ontwikkeling van ontwerpe vir industriële produksie.
- Die teepot toon ’n samesmelting tussen kuns en tegnologie.
- Die teepot ontwerp maak gebruik van inter-verband en ’n aantal suiwer geometriese vorms, insluitende die halfronde sirkel, silinder en driehoek.
- Die geboë vorms van die teepot gee die produk ’n gevoel van ritme en beweging wat die oog om die ontwerp laat beweeg. Dit breek die sterk, rigiede geometriese hoekvorms.
- Die vorm en materiaal dien as die enigste dekoratiewe elemente in die teepot. Dit beklemtoon die eenvoud van die Bauhaus beweging.
- Die teepot is ontwerp om goed te werk en goed te lyk – die ontwerp toon balans en tee kan maklik geskink word.
- Soos baie van die metaalontwerpe van die Bauhaus beweging, is die teepot ook van vlekvryestaal gemaak.
- Kontras in kleur en materiaal word beklemtoon deur die gebruik van die silwer kleur van die metaal en die donker handvatsel van die dekstel. (4)

INVLOEDE OF BAUHAUS SOOS GESIEN IN FIGUUR 5:

Enige TWEE van die volgende:

- Die Kuns en Kunsvlyt beweging het Bauhaus beïnvloed deur die gebruik van eenvoudige onversierde produkte.
- Kubisme het geglo in die vermindering van voorwerpe om die basiese vorms, soos bv. die silinder en die kubus te gebruik soos gesien in FIGUUR 5.
- Die De Stijl beweging het ontwerp met gladde oppervlakte geskep wat gelyk is of dit deur masjiene vervaardig is, en gebaseer op wiskundige uitwerkings.
- Bauhaus was ook beïnvloed deur die Amerikaanse argitek Louis Sullivan met sy aanhaling: 'Form follows function'.

(2)

Gee krediet aan enige ander goed-beredeneerde antwoord.

MAKLIK 2, GEMIDDELD 1, UIDAGEND 3

2.3.2 (Ken 2 punte toe)

Die term 'Form follows function' beteken dat voorwerpe onversierd gelaat word met die beginsel van suiwerheid. Dit is duidelik te sien in die teepot met die silindriese liggaam, driehoekige tuit en halfsirkel handvat. Vorms is eenvoudig maar dra by tot die algehele sukses van die teepot en sy doel.

(2)

Gee krediet aan enige ander goed-beredeneerde antwoord.

GEMIDDELD 2

2.4 2.4.1 (Ken 2 punte toe)

Enige EEN van die volgende:

- Kant tafel, ontwerp deur Gerrit Rietveld.
- Hoë stoel, ontwerp deur Gerrit Rietveld.
- Rooi Blou Stoel, ontwerp deur Gerrit Rietveld.
- 'Schroder' Huis, ontwerp deur Gerrit Rietveld.
- 'Cafe de Unie' in Rotterdam, ontwerp deur Gerrit Rietveld.

(2)

Gee krediet aan enige ander goed-beredeneerde antwoord.

MAKLIK 2

2.4.2 (Ken 2 punte toe)

DOELWIT:

Enige EEN van die volgende:

- De Stijl wou 'n nuwe werklikheid gebaseer het op logika en orde en nie op grond van visuele herkenbare beelde nie.
- De Stijl wou mense bewus maak van die nuwe ontwikkelinge in die kunste en tegnologie.
- Vermindering – Wou mense bewus maak van die vermindering van voorwerpe met eenvoudige vorms tot net die basiese vorm oorbly in die ontwerp.

INVLOEDE:

Enige EEN van die volgende:

- Die Nederlandse tradisie van logika, erns en duidelikheid.
- Positiewe mistiek wat Schoemaekers, 'n Nederlandse filosoof en teosofis, genoem het 'plastiese wiskunde', waar die natuur kan vereenvoudig word tot die basiese verhoudings en teenoorgesteldes.
- Kubisme met die gebruik van gesentraliseerde beelde en horisontale en vertikale lyne.
- Die ideaal dat harmonie die weg sal baan na 'n utopiese toekoms.
- Vereenvoudiging in moderne argitektuur, soos gesien in die werk van Rietveld en Oud.

(2)

Gee krediet aan enige ander goed-beredeneerde antwoord.

GEMIDDELD 2

[30]

VRAAG 2	2.1	2.2	2.3	2.4	TOTAAL
Maklik	3	2	2	2	9
Gemiddeld	4	3	3	2	12
Uitdagend	3	3	3		9
TOTAAL	10	8	8	4	30

VRAAG 3: POPULÊRE KULTUUR

(Ken 10 punte toe)

NEEM KENNIS:

- **Kandidate moet in paragrawe en volsinne vrae beantwoord. Kandidate mag nie afsonderlike opskrifte of nommers gebruik nie.**
- **Aparte opskrifte word gebruik in die memorandum om die fasilitering te nasien te vergemaklik.**
- **'n Oorsig van die impak van sosiale faktore wat die veranderinge in nuwe tendense in die ontwerp bewegings deur die jare moet verduidelik word.**

Van die begin van die 1900's tot die 1970's was internasionale tendense gevorm en het verandering geskep in die sosiale gebied te danke aan invloede van ikoniese internasionale figure soos musikante, filmsterre, televisiesterre, sportpersoonlikhede, oorloë, verskillende bedrywe en die verandering in die politiek en ekonomie.

ART NOUVEAU (1890–1905): Een van die hoof ontwerpelemente is populêre kultuur gedurende die Art Nouveau era was die uitbeelding van vrouens as sensuele wesens van skoonheid en inspirasie. Die wêreld het begin verander; vrouens is stemreg gegee. Gedurende die 1800 was advertensie met vrouens in, konserwatief en beperk. Gedurende hierdie tydperk, het hulle vry en eintlik misterieus geraak. Alphonse Mucha beeld vrouens in sy drukwerk, plakkate, kunswerke en teaterstukke uit in golwende rokke, met lang, sagte hare. Alle ontwerpe, insluitende gekerfde houtmeubels en 'n vroulike vloeiende kwaliteit vertoon. Dit is gesien op alle vlakke, van plakkate om lampe, yster tralies en parfuumbottels. Dit was 'n reaksie om die preutse Victoriaanse era in Engeland teen te staan. Naakte vroufigure is gesien vir hul skoonheid bv. die werk van René Lilliquet. Die kunsbeweging het uiteindelik 'n populêre kultuur geword in die res van Europa en Amerika. Dit het als tot 'n einde met die uitbreek van die Eerste Wêreldoorlog gekom.

BAUHAUS (1919–1933): Onder die leiding van Walter Gropius, Paul Klee, Marcel Breuer, Josef Albers, Mies van der Rohe en Wassily Kandinsky het die studente van die Bauhaus die geleentheid aangegryp om geboue, meubels, films, fotografie, teater, musiek, speelgoed, huishoudelike toestelle en modes se ontwerp te herdink. Die Bauhaus beweging het die behoefte aan gesonde behuising en groeiende stedelike bevolking onder moeilike ekonomiese toestande aangespreek. Hulle het dit gedoen met hul verbeeldingryke en praktiese oplossings. Hulle wou die nuwe tegnologie gebruik om gesonde behuising en bekostigbare produkte vir die massas te vervaardig onder leiding van Hannes Meyer. Ongelukkig het die massaproduksie baie mense sonder werk gelaat. Die hoofdoel van Die Bauhaus was om weer die beeld van die materiële wêreld en die eenheid van al die kunste bymekaar te bring. Die Bauhaus se konsentrasie om prototipes te maak vir massaproduksie is die basis van industriële ontwerp.

ART DECO (1925–1939): Na die Eerste Wêreldoorlog, het die populêre kultuur nie meer dieselfde rebelse natuur gehad as die pre-oorlogse Art Nouveau. ☑ 'n Gevoel van ontvlugting het die pop-kultuur van hierdie tydperk gedryf. ☑ Jazz-klubs het baie gewild geword en bygedra daartoe dat hierdie dekade die “roaring twenties” genoem is. ☑ Mense wou vermaak word. ☑ Ontwerp van hierdie tyd wou ook ‘ontsnap’ deur te verwys na die antieke verlede (soos Egipte, Griekeland, Rome, Afrika en die Aztec beskawing). ☑ Vir diegene wat dit kon bekostig het ontsnap 'n moontlikheid geword deur die reis op passasierskepe en per spoor. ☑ Glansryke reis en spoed het gelei tot die gebruik van vaartbelynde ontwerp in die later Art Deco tydperk. ☑ Ontwerp het meer vroulik geword. Die losser styl weerspieël die algemene houding van die jong vrou in die 1930's – Nie meer gebind deur hul tradisionele rolle. ☑ Hulle is na verwys as die “flappers”. ☑

MODERNISM (1932–1955): Die Tweede Wêreldoorlog het tot 1945 geduur en het 'n dramatiese impak op die sosiale, politieke en ekonomiese landskap gehad. ☑ Soldate het teruggekeer om oor te begin, of te herbou aan verhoudings en families en wou 'n perfekte gesinslewe hê. ☑ Hierdie behoefte het die atmosfeer en kultuur van die 1950's beïnvloed. ☑ Nog 'n belangrike aspek was die fokus op tegnologie en hoe dit gebruik kan word om die kwaliteit van die lewe te verbeter. ☑ Daar was geen ruimte vir of rebellie nie. Hierdie era weerspieël saamstem en was familie-georiënteerd. ☑ Advertensies, televisie en radio-programme, mode en produk ontwerp weerspieël almal 'n gelukkige familie. ☑ Geslagsrolle is stereotiep met vroue as huisvroue en mans as die broodwinner/verskaffer en die hoof van sy familie/huis. ☑ Vir tieners en jong volwassenes is verwag om ten alle tye na hulle ouers te luister, op te tree op 'n respekvolle wyse en bo alles glimlag en gelukkig te lyk. ☑ Die ideale lewe wat mense geskep het was egter 'n illusie. Teen die einde van die 1950's het jongmense begin rebelleer en die waardes, kultuur en oppervlakkige aard van die wêreld rondom hulle begin bevraagteken. ☑

1960s: Hierdie tydperk het bekend geword as die tyd van verandering waar tieners baie meer selfbewus geword het. Hulle was die dryfkrag agter advertensies en verbruikersgoedere, asook geloofstelsels en houdings van die tydperk. Tradisionele funksionele ontwerpe van die 50's is vervang met ontwerpe wat kleur, uitdrukking en die hele konsep van die 50's vervang het. Ontwerp was nie meer staties of konserwatief nie, maar eerder ingewikkeld en dekoratief. Ontwerpe het gewild geword in modes, produkte, meubels en in binnehuisse versiering. 'Op Art' het na vore gekom en het die illusie geskep deur die plasing van kleure en lyne in wiskundige posisies. Dit was 'n revolusionêre ontwerp. Dit het 'n konsep verteenwoordig en die tradisionele onderwerpe, portrette en landskappe laat verdwyn. Hierdie konsep het 'n baie groot rol gespeel in die begin van pop-kultuur. Ruimtereis is nog 'n belangrike kenmerk van die dekade. In 1969 het Neil Armstrong op die maan geland wat gelei het tot die beelde van verkennings oor die ruimte. Die populêre kultuur het deur middel van boeke, films futuristiese interieurs en selfs advertensies mense bewus van die nuwe era gemaak.

In die laat 1960's het die protes leefstyl begin. Die jeug het 'n nuwe siening oor die samelewing en die politiek aangeneem. Hierdie kultuur het 'liefde nie oorlog' ideaal aangeneem en dit het gelei tot losbandige gedrag wat gepaard gaan met nuwe dwelms van die era. 'Psigedeliese' kuns het visuele uitdrukking gegee aan die nuwe kunstevorms van die era, met ligte en kontrasterende kleure, ontwerpe wat nie bymekaar pas nie asook Art Nouveau-styl tipografie en organiese samestellings. Die 1960's het 'n musikale revolusie beleef. Die jeug het popmusiek as hulle ideale en waardes as 'n kultuur aangeneem – Die Beatles, Die Rolling Stones, Jimi Hendrix.

1970s: Die was 'n tydperk van teenstrydigheid. Die ontsnappings disko-kultuur in teenstelling met die verskuiwing na die bewustheid van omgewingsfaktore. Invloede op die era se ontwerp was onder andere die Kubaanse missiel-krisis, die vroue se bevrydingsbeweging, die wêreld se eerste omgewingskonferensie. In 1973 was daar energiekrisisse in Amerika wat veroorsaak het dat die olie-invoere uit die Midde-Ooste tot stilstand gekom het. Hierdie gebeurtenis het die ekonomie verwoes en die hele wêreld geaffekteer. Dit het bygedra tot die bewustheid van die behoefte aan alternatiewe energiebronne soos hidro-, wind- en sonkrag. Alternatiewe konsepte het ook meer gewild begin raak, soos bv. praktyke van joga, oostelike filosofie, alternatiewe genesing en alternatiewe maniere van die beskouing van geslagsrolle en gelykheid vir almal. In 1972 het die Verenigde Nasies Konferensie oor die menslike omgewingskwessies in Stockholm gehou. Dit was die begin van die wêreldwye bewustheid van die omgewingsfaktore kwessies, wat 'n meer omgewingsbewuste verbruikerskultuur geskep het, veral onder die jeug. Die punk-kultuur in Brittanje was die resultaat van sosiale probleme wat veroorsaak was deur hoë vlakke werkloosheid, wat weer tot finansiële kwessies gelei het. Mohawk haarstyle, geskeurde en tweedehandse klere, aggressiewe lewenstyl, gedrag en musiek was die sub-kultuur tendens.

(10)

Gee krediet aan enige ander goed-beredeneerde antwoord.

MAKLIK 2, GEMIDDELD 5, UITDAGEND 3

VRAAG 3		TOTAAL
Maklik	2	2
Gemiddeld	5	5
Uitdagend	3	3
TOTAAL	10	10

AFDELING C: KONTEMPORÊRE, INTERNATIONALE, OMGEWINGS- EN SOSIALE ONTWERP

VRAAG 4: OMGEWINGSONTWERP

4.1 (Ken 5 punte toe)

Enige VYF van die volgende:

- (Die term VOLHOUBAARHEID beteken die bewaring van ontwerp, produk of 'n gebou met gemaak van hulpbronne met behulp van herwinde of hernubare materiale.) Die ontwerp in FIGUUR 1 is volhoubaar want dit is omgewingsvriendelik. Dit is te danke aan die feit dat dit van ou skeepshouers, wat nie bio-afbreekbaar is, gemaak is. Die gebruik van die houers verminder die hoeveelheid afval wat hierdie houers tot die omgewing sou bydra.
- (Die term VOLHOUBAARHEID verwys na 'n doelwit wat die preserveringskwaliteit 'n interaksie met die plaaslike omgewing, ekonomie en sosiale stelsel te doen het.) Die ontwerp in FIGUUR 1 is volhoubaar want dit skep laekoste behuising.
- (Die term KOOLSTOFVOETSPOOR verteenwoordig die hoeveelheid kweekhuisgasse – koolstofdiksied en metaan wat uitgestraal word deur elke persoon, 'n groep mense, aktiwiteit of stelsel. Koolstofvoetspore kan gemeet word deur 'n enkele aktiwiteit: 'n voetspoor kan bepaal word deur die oorweging van hoe dit gedoen word, geberg, vervoer en vernietig word.) In FIGUUR 1 dra die gebruik van die houers by tot die vermindering van koolstof-emissies omdat minder boumateriaal vervaardig word vir die projek. Dit voorkom onnodige omgewingsfaktore, skade en energieverbruik.
- Die houtskerms is gebou van eko-vriendelike omgewingsvriendelike houtpanele as gevolg van die volhoubare kwaliteit van verhoogde krag en dat nie krom of skeef sal trek, kraak of sal skeur nie.
- Die daktuin, die binnekant se mure en plafonne wat geklee is in droëmuur en isotermskuim, dra alles by tot isolasie en sodoende word die temperatuur gereguleer. Die resultaat in die huis is dus meer energiedoeltreffend.
- Ander energiedoeltreffende aspekte wat die ontwerp van die huis omgewingsbewus maak is die houers wat opgehys is op pilare is wat lugvloei aanmoedig en panele wat sonkrag gebruik vir die verhitting van water en fotovoltaiëse stelsels.
- Die ontwerp van 'n stelsel wat die gebruik van uitvloeisel van grys water uit die huis toelaat om die groentetuin te besproei dra ook by dat die ontwerp van die huis omgewingsverantwoordelik is. (5)

Gee krediet aan enige ander goed-beredeneerde antwoord.

MAKLIK 1, GEMIDDELD 2, UITDAGEND

4.2 (Ken 2 punte toe)

(Die definisie van aardverwarming: Is 'n geleidelike toename in die algehele temperatuur van die aarde se atmosfeer. Dit dra by tot die kweekhuiseffek wat veroorsaak word deur verhoogde vlakke van koolstofdiksied. CFCs, en ander besoedelingstowwe.)

- Die beeld van die beer vul die ruimte van die plakkaat, dit dwing die kyker om kennis te neem oor wat besig is om te gebeur wanneer ons die lug besoedel uit fabriek-uitlatingspype want dit dra uiteindelik tot aardverwarming by.
- Die boodskap is geskryf in eenvoudige sans-serif lettertipe maar dit lyk broos in voorkoms. Die kyker verbind die verklaring met die beeld want die atmosfeer is baie broos gelaat a.g.v. koolstof-uitlaatgas van die fabriek.
- Die rooi van die skoorsteen spel gevaar, met die rook wat verander in die beeld van 'n ysbeer wat kan ontbind soos rook as besoedeling aanhou en die atmosfeer heeltemal vergiftig.

(2)

Gee krediet aan enige ander goed-beredeneerde antwoord.

GEMIDDELD 2

4.3 (Ken 8 punte)

EEN INTERNATIONALE ONTWERPER OF ONTWERP GROEP WIE SE WERK OMGEWINGSKWESSIES AANRAAK:

Leerders moet in opstelvorm hul vrae beantwoord, maar die inligting in die memorandum is puntsgewys om merkwerk te vergemaklik.

JULIE BARGMANN (Amerikaanse Landskap-argitek) :

BENADERING EN DOELWITTE:

- Sy herwin en herbou besoedelde terreine wat erg aangetas is deur byvoorbeeld myne of die storting van rommel.
- Sy omskep die plekke in 'herskeppende parke'. Haar projek is bekend as die 'brownfield reclamation projects' ('n Eiendom wat nie kan herontwikkel of herskep word omdat dit besmet en besoedel is deur gevaarlike stowwe.)
- Landskappe wat sy herskep sluit in steenkoolmyne, geslote steengroewe, ongebruikte fabriek en stedelike spoorweë.
- Sy probeer altyd 'n stukkie van die geskiedenis van die herskape plek behou, sodat mense kan onthou wat daarmee gebeur het.
- Sy leer die publiek 'kritieke terrein-beskouing' wat mik op die verskeie ondersoek en geskiedenis van die terreine, sodat die publiek die gevolge van industriële prosesse op die terreine kan verstaan.
- Sy maak staat op 'n span argitek, ingenieurs, geskiedkundiges en wetenskaplikes wat elkeen hulle besondere vaardighede en visie gee t.o.v. die proses.

HAAR DOELSTELLING IS:

- Help om die landskap te herbou en te omskep vir wat dit bedoel is, nie net om dit terug te neem na wat dit oorspronklik was nie.
- Sy skep gebiede van 'stedelike wildernisse' uit verlate industriële terreine.
- Sy streef om die vervaardigings-afval van 'n eeu te herskep en vervaardig in iets ekonomies en ekologies produktief.

- Sy streef om verder te gaan as net om die probleem te verbloem met oppervlakkige 'kosmetiese' verbeterings, maar om die probleem by sy oorsprong op te los.
- Om te verseker dat die herstelde terreine pragtig, funksioneel en toeganklik is vir die publiek. Dit is gebaseer op die idee dat die ontwerp nie perfek is as dit nie 'n doel dien nie.
- Om gebruik te maak van deursigtige remediërende skemas sodat mense die werklike werking van die herstelproses kan sien, (bv. 'Vintondale').

VOORBEELD:

'TESTING THE WATERS AT VINTONDALE', (n 45 hektaar/18,2 hektaar park).

- Oorspronklik was dit 'n steenkoolmyn wat ernstig besoedel was deur suur mynwater (AMD) a.g.v. die steenkoolmynproses.
- Die herwinningsspan vir hierdie projek is saamgestel uit haarself, 'n argitek en fotograaf, 'n historikus, 'n hidro-geoloog, 'n kunstenaar, grondtegnoloë en projek-assistente.
- Die landmassa van die park was toe uitgekerf om 'n massiewe suur mynwater behandelingsstelsel (AMD) vir die besoedelde water te vorm.
- 'n Reeks vleilande is gebou, wat bestaan uit vier retensie opvangsgebiede en 'n oorloopsisteem om die besoedelde suurwater te laat deursyfer.
- By elke stadium van die proses van die 'Behandelingstuin' word die water verder gesuiwer en verander geleidelik van kleur. Die oorspronklike kleur van die suurwater was oranje en verkleur nou na ertjie groen. In die vierde stadium verander die kleur na 'n alkaliese groen-blou.
- In die finale proses spoel die water deur 'n spesiale vleiland vir 'n finale spoel op pad na die plaaslike stroom. ('n Stroom is kleiner as 'n rivier).
- Bewyse van die verwerkte besoedelde gebied is te sien op verskillende gebiede. Grondvorme en natuurlike plante simboliseer die voormalige myn geboue. 'n Lang voetstuk vullis wat uitgegrawe is simboliseer die vorige suurmyn met ingekerfde swart letters wat ons aan die 'Vintondale' 152 Coke oonde herinner.

(8)

MAKLIK 3, GEMIDDELD 3, UITDAGEND 2

[15]

VRAAG 4	4.1	4.2	4.3	TOTAAL
Maklik	1		3	4
Gemiddeld	2	2	3	7
Uitdagend	2		2	4
TOTAAL	5	2	8	15

VRAAG 5: SOSIALE VERANTWOORDELIKE ONTWERP**5.1 5.1.1 (Ken 3 punte toe)**

Enige DRIE van die volgende:

(Binne die ontwerp-wêreld kan sosiale ontwerp gedefinieer word as 'n ontwerp-proses wat tot die verbetering van menslike welstand en lewensbestaan bydra.)

- Die watersuiweringstoestel dien 'n dubbele doel as 'n houër vir die verskeping van graan en ander stapelvoedsel en dan word dit gebruik as 'n sonwatersuiweringstoestel, en is dus koste-effektief vir verarmde lande.
- Die gebrek aan toegang tot skoon water en sanitasie maak duisende mense dood elke jaar en die 'Life Sack' bied dus toegang tot 'n voorsiening van skoon water.
- Mense wat in landelike gebiede woon kan die watersuiweringstelsel maklik vervoer omdat op die rug van 'n persoon vasgebind kan word, waardeur vir 'n vinnige en maklike beweging vanaf die bron na die gemeenskap voorsiening maak.
- As 'n rugsak, is die filtersak maklik genoeg vir jong of bejaarde mense om te dra.
- Die filterstelsel van die sak is aktief terwyl die persoon die water van verre waterbronne terug na die gemeenskap dra, wat beteken die water kan vinniger gebruik word.
- Daar is geen deurlopende koste verbonde daaraan vir die gemeenskap om water te suiwer aangesien die 'Life Sack' sonkrag gebruik.

(3)

Gee krediet aan enige goed-beredeneerde antwoord.

MAKLIK 2, GEMIDDELD 1

5.1.2 (Ken 2 punte toe)

UNIVERSIELE ONTWERP:

- Die Life Sack' kan gebruik word deur individue in alle sektore van die bevolking aangesien 'n groot bron van kommer wêreldwyd die behoefte aan skoon, gesuiwerde water is.
- Dit is maklik om te gebruik, ongeag die ouderdom, ondervinding, of kennis vermoëns van die gebruiker.
- Die produk is eenvoudig. Dit neem die vorm van 'n dratas wat inhoud bevat en 'n rugsak met bande.

(2)

Gee krediet aan enige goed-beredeneerde antwoord.

GEMIDDELD 2

5.2 (Ken 10 punte toe)

Leerders moet in opstelvorm skryf. Die inligting in die memorandum is puntsgewys om merkwerk te vergemaklik.

DIE WERK VAN 'N **PLAASLIKE OF 'N INTERNATIONALE SOSIALE VERANTWOORDELIKE ONTWERPER/ONWERPSGROEP:**

**PLAASLIKE SOSIALE VERANTWOORDELIKE ONTWERPER”
CARROL BOYES**

SOSIALE KWELPUNTE: WERKLOOSHEID:

- Sy bestuur 'n multikulturele produksiespan.
- Sy verskaf werk aan meer as 400 mense in die besigste produksietyd en 250 mense in die stiller maande.
- Sy bied vaardighedsopleiding aan alle lede van haar personeel en alle personeel kry dieselfde geleentheid om deel te neem in die verskillende gebiede van die besigheid.
- Die ontwerp, die vervaardiging, groothandel en kleinhandel in die winkel spektrum.
- Sy ontwikkel nuwe talent in die metaal bedryf deur 'n inisiatief / kompetisie te hou genaamd 'METAAL'.

DOELWITTE:

- Om funksionele en oorspronklike etiese smaakvolle ontwerpe te produseer in die vorm van leefstylprodukte insluitend eetgerei, tafelgerei (insluitende inskepbakke/bakke/sopbakke/bekers) sowel as meubels was geproduseer.
- Elke ontwerp is uniek en verskillend deur die ontwerp en handgemaakte produksieproses.

INVLOEDE:

- Die menslike figuur: Alle vorms en grootte. Sy vind die menslike figuur baie aantreklik en sien die menslike figuur of dele van 'n figuur is alles waarna sy kyk. Dit is duidelik in die volgende werke – die tydskrifrak, bekere, die botter skottel en eetgerei.
- Antieke beskawings: Veral Afrika kuns is duidelik sigbaar in haar abstrakte figure met eenvoudige geometriese patrone en gestileerde figure.

MATERIALE :

- Sy werk met metale en metaal legerings, partykeer kombineer sy dit met natuurlike elemente bv. hout en leer.
- Aluminium: Lig en dus baie geskik vir lampe, skulpturele vase en meubels.
- Loodglaswerk: (tin, antimoon en koper). Baie sag en maklik om mee te werk en unieke vorms aan te neem, bv. handvatsels van eetgerei.
- Vlekvrye staal: (chrom en nikkel) Dit is duurder om te giet en moeiliker om mee te werk. Dit is duursaam, lig en sterk en kan baie blink gepolitoer word. Dit kan gebruik word vir meer ingewikkelde ontwerpe met 'n blywende voorkoms.

ONDERWERP:

- Abstrakte en natuurlike vorms
- Golwende krulle en kurwes asook sagte geometriese brander- en kronkel patrone.
- Simplifiseerde naakte menslike figure, grasiouse meerminne en visse.
- Die figure kom voor of hulle swem, duik, hang, spring en leun teen 'n voorwerp waarmee hulle saamsmelt en verenig, bv. die beker.

ONTWERPPROSESSE EN PRODUKSIEMETODES:

- Ontwerpe word eers in potlood geteken en dan in 'n driedimensionele klei-vorm gemaak.
- Gietvorms word dan gemaak vir die giet van rubber, metaal, piouter of aluminium en was as vlekvrige staal gebruik word.
- Die vorm word dan in metaal gegiet.
- Die voltooide produk word gepolitoer op 'n politoerwiel.
- Elke voltooide produk het sy eie unieke handgemaakte kwaliteit as gevolg van die giet en die oorspronklike klei en die subtiele vingerafdrukke van die persoon wat die ontwerp maak.
- Sy ervaar en verstaan elke metaal se voorkoms en aantrekking en die unieke eienskappe van elke nuwe verskillende metaal.

VOORBEELD: BOTTERBAK

- Die werk is eers gemodelleer in klei en dan in piouter gegiet.
- Die vorm is oneweredig rond, swaar en bonkig. Gee mens die idee van hand uitgekapte antieke metaalbakke.
- 'n Hoogs vereenvoudiger onder figuur met arms wat uitstrek rondom die kante van die botterbak.
- Die piouter is blink opgevryf om 'n gladde, sensuele, glansende afwerking op die buitenste oppervlak te vertoon. Dit kontrasteer teenoor die nie-opgevryfde rowwe binnekant van die botterbak.
- Die blink suiwer silwer van die piouter dra by tot die luukse kwaliteit van die werk en reflekteer subtiel die vorm en kleure van die produk se omgewing.
- Organiese, kronkelende lyne domineer die werk.

(10)

OF**PLAASLIKE SOSIALE VERANTWOORDELIKE GROEP:****STREETWIRES** **SOSIALE****SOSIALE KWELPUNTE: WERKLOOSHEID**

- Die besigheid fokus op die vervaardiging van straat-draadkuns, 'n unieke Suid-Afrikaanse genre om die probleme van werkloosheid en armoede in ons land aan te pak.

DOELWITTE:

- Die hoofdoel is om te skep en in stand te hou betekenisvolle langtermyn werkseleenthede vir soveel werklose Suid-Afrikaners as moontlik deur kuns vlyt.
- Om die lewe van baie voorheen hawelose Suid-Afrikaners te verbeter deur die verskaffing van 'n werkplek en 'n gevoel van doelgerigtheid.
- Die Streetwires Opleiding en Ontwikkeling is 'n nie-winsgewende maatskappy wat daarop gemik is bevoordeel gemeenskappe deur die verskaffing van toegang tot vaardigheidsopleiding en persoonlike ontwikkeling.
- Die skep van 'n reeks van uitreik inisiatiewe in weeshuise en skole in arm gemeenskappe.

INVLOEDE EN TIPE PRODUKTE:

- Reflekteer die draadkuns uit landelike gebiede van Maputaland en Zoeloeland waar jong seuns wat beeste opgepas het hul eie draadspeelgoed geskep.
- Suid-Afrikaanse inheemse natuurlewe: voëls, diere, bome en blomme (fauna en flora).
- Binnelandse en plaasdiere.
- Korporatiewe logo's wat Streetwires dan vertaal in opdrag korporatiewe geskenke en promosie-items.
- Die dekor-mark, gesien in Streetwires 'n draad en krale stoelgange, dromme, lampskerms, etc.
- Kontemporêre lewe en produkte van die stedelike lewe is invloede en inspirasie vir hul produkte, soos eetgerei, radio's, taxi's en motors.

ALGEMENE EIENSKAPPE:

- Materiaal: Draad en glaskrale, en soms inkorporeer opgesnyde blikkies of botteldeksels.
- Die werke is beide dekoratief en funksioneel.
- Die vorme van produkte is gestileer, speels en humoristiese.
- Lyn is eenvoudig en kromlynige.
- Helder kleure oorheers, soos blou, geel, turkoois, lemmetjiegroen en pienk.
- Kleure druk gevoelens van lighartigheid en vreugde uit.
- Ritme is geskep deur die herhaling van krommings, fantastiese lyn.

ONTWERPPROSES EN DIE PRODUKSIE-METODES:

- 'n Ontwerp-span skep nuwe draad-kuns ontwerpe, en sodra dit goedgekeur word, word template gemaak.
- Die sjabloon word dan oorgedra word na draad-handwerkers wat werk as 'n span om die produk te reproduseer.
- Vyf produkreeks word vervaardig, naamlik "Streetwires Custom" (unieke produkreeks vir gebeure en korporatiewe handelsmerk), "Streetwires generiese" (kleinhandel reeks wat die grootste persentasie van inkomste beskerm), "Streetwires Versameling" (teiken hoë-end ontwerp en dekkor-mark), "Die handtekening reeks" (bevorder die name van die beste kunstenaars van die maatskappy en verkoop in boonste-mark winkels), en "die Skone Kunste Versameling" (uitstallings waar versamelings ten toon gestel onder die name van die handwerkers)
- Werk verkoop vanuit hul winkel in Kaapstad, verskaf voorraad aan verskeie ander plaaslike kleinhandelaars, produseer vir korporatiewe kommissies, is vertoon by internasionale handelskoue en ook na die buiteland uitgevoer.

VOORBEELD: “Trots Suid-Afrikaans-logo” TROFEE ☑

- Die Trots Suid-Afrikaans-veldtog is 'n Suid-Afrikaanse ‘koop plaaslike’ bemerkingsveldtog en logo. ☑
- In hierdie Streetwires trofee skepping word dit word as 'n bakhand vertoon, wat staan op 'n klein voetstuk en dit hou die “Trots Suid-Afrikaans logo”. ☑
- Die regmerkie in die logo is die universele simbool van endossement, om aan te dui kwaliteit en goedkeuring. Die regmerkie in die logo is die universele simbool van endossement, om aan te dui kwaliteit en goedkeuring. ☑
- Die kleure vertoon die kleure soos gesien in die Suid-Afrikaanse vlag. Die regmerkie in die logo is die universele simbool van endossement, om aan te dui kwaliteit en goedkeuring. ☑
- Die organiese vorm van die hand in teenstelling met die geometriese vorms van die logo. ☑

INTERNASIONALE MAATSKAPLIK VERANTWOORDELIKE ONTWERPER:

ONTWERPER: **BJ KRIVANEK** ☑

SOSIALE KWESSIE: GEMARGINALISEERDE EN GEMARGINALISEERDE GROEPE IN DIE SAMELEWING ☑

DOELWITTE EN SOSIALE VERANTWOORDELIKHEID:

- Hy het ten doel om die publiek en poëtiese dimensies by te dra tot die vloed van kommersiële boodskappe in die moderne stedelike landskap. ☑
- Om 'n stem te gee vir 'beleërde en gestigmatiseerde stedelike/stads-gemeenskappe te gee as 'n manier om uit te reik na hulle en hulle waardigheid te gee. ☑
- Krivanek het ten doel om monumente te ontwerp om groepe wat geïgnoreer, vermy of gemarginaliseer word deur die gemeenskap, erkenning te gee. ☑
- Om mense se ervarings van die plek waar hulle woon in te verryk. ☑
- Deur woorde hy het ten doel om mense se kennis van die geskiedenis van die plek en die gebeure wat plaasgevind het in daardie plek te verhoog. ☑
- Om mense te kry om krities te dink oor hulself en situasies op 'n positiewe manier. ☑

INVLOEDE:

- Hy kry die inhoud vir sy projek van die geskiedenis van die era waar hy werk en ook deur die uitreik na die gemeenskap. ☑
- Hy laat die tradisie van die inskripsie op klassieke publieke geboue herleef wat vir honderde jare teks op gehad het om instruksies te gee en te herdenk. Die goed geplaaste klassieke inskripsies was gewoonlik in hoofletters gedoen en geskryf deur mense wat in leierskapposisies was of dominante sosiale groepe. ☑
- Sosiale kwessies in kontemporêre stedelike lewe. ☑

AFGEMENE KARAKTEREIEENSKAPPE:

- Hy kombineer visuele kuns, argitektuur en ontwerp om omgewings installasies te ontwerp wat as gedenktekens dien. ☑
- Krivanek integreer die geskrewe woord in geboue-omgewings. ☑
- Die argitekturele kunswerk wat hy as kommissie gedoen het was altyd met 'n diep persoonlike en emosionele konnotasie teenoor die mens. ☑
- Hy maak gebruik van verskillende effekte soos lig, reflekerende lig, skaduwees en projeksies. ☑
- Hy gebruik materiaal soos glas, aluminium, vlekvrystaal en beton. ☑
- Hy het ten doel om publiek en poëtiese dimensies by te dra tot die vloed van kommersiële boodskappe in die moderne stedelike landskap. ☑
- Hy kry sy onderwerpe vir sy projekte van die geskiedenis van 'n ligging asook uitreikwerk na gemeenskapslede. ☑
- Krivanek's se werk herleef die tradisie van argitektoniese inskripsie. Klassieke openbare geboue het vir eeue tekste op om te herdenk en te onderrig. Krivanek se hoofletters, mildelik gespaseer, verwys na hierdie tradisie. ☑
- Waar klassieke inskripsies die oortuigings en waardes van die dominante sosiale groepe weerspieël wat burgerlike geboue laat oprig, bied Krivanek se werk alternatiewe standpunte. ☑
- Sy lettertipes is goed gespaseer en versigtig uiteengesit om die regte waarde van die boodskap oor te dra. ☑
- Die lettertipe style wat hy gebruik probeer hy om by die argitekturele strukture en die geskiedenis en karakter van gebou te behou. ☑
- Sy temas gee nie instruksies, maar reflekteer eerder oor kontemporêre sosiale kwessies. ☑

VOORBEELD VAN WERK: DIE 9/11 Gedenkteken, by LAX Lughawe Los Angeles

- Opperig ter nagedagtenis aan die 11 September terreuraanvalle op die Verenigde State van Amerika aangesien drie van die vier gekaapte vliegtuie op pad na LAX was.
- Los Angeles Wêreld Lughawensmaatskappy (LAWA) en Departement Kultuursake amptenare het 'n permanente kunsuitstalling by LAX op 9 September 2003 toegewy.
- Konsep: Die kuns- en ontwerpspan, BJ Krivanek en Joël Breaux het 'n ontwerp geskep wat die kollektiewe verlies van die gemeenskap en die hoop wat opgeskiet van die land se versterkte nasionale identiteit.
- Eienskappe: Besoekers aan die gedenkteken tree oor 'n relasionele-drumpel ingeskryf: "*Daughter, Neighbour, Citizen, et al. – to approach the entombed, fortified fountain.*"
- Op die rand, kan besoekers die drywende, reflektiewe skottel te beweeg, om die wisselwerking van nasionale persepsies te aktiveer wat ingeskryf is: United "*We Stand, Sea to Shining Sea, Home of the Brave, et al*" – teenoor kern Amerikaanse regte en ideale – ingeskrewe: *privaatheid, Habeas, Vergadering, et al* – dui op die nasionale dialoog veroorsaak deur die aanvalle.

(10)

- Geskryf op die drywende weerkaatsende skottel, reflekteer opwaartse in die nag, is die persoonlike eienskappe van die slagoffers – ingeskryf: *Beloved, Equal, Strong, Honest, et al* – bewys van ons diverse Amerikaanse burgery en die eienskappe wat ons nasionale identiteit vorm.
- As projeksies in die nag, simboliseer die konstellasie die oorblywende hiernamaals van die slagoffers.
- Op die plate in verskeie tale is algemene Amerikaanse frases soos “American Dream” wat wêreldwyd bekend is.
- Die gesegmenteerde plate lei ook tot die verdeling van hierdie frases wat die verpletterende Amerikaanse ideologie voorstel wat deur die gebeurtenis veroorsaak was.
- Die gedenkteken is gebou bo-oor ’n bestaande fontein – die plate word voortdurend beweeg as gevolg van die beweging van die water waarop die plate dryf.
- Materiaal: Veselglas met weerkaatsende gepoleerde vlekvrystaal bekleding gebruik word as die gesig van die drywende reflektiewe skottel, met die 09/11/01 merker van aluminium gemaak.
- Poeier-bedekte aluminium bekleding gebruik word om die omtrek van die fontein omsluit. Die gebied rondom die fontein is gestraalde beton met ingevulde epoksie betongruis vlugbane, met geëtste aluminium wat die vier vlugte op daardie dag voorstel.

MAKLIK 3, GEMIDDELD 2, UITDAGEND 5

[15]

VRAAG 5	5.1	5.2	TOTAAL
Maklik	2	3	5
Gemiddeld	3	2	5
Uitdagend		5	5
TOTAAL	5	10	15

TOTAAL AFDELING C: 30
GROOTTOTAAL: 100

VRAAG 1	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	TOTAAL
MAKLIK	3		2	3	1	9
GEMIDDELD	4	2	2	3	2	13
UITDAGEND	3		2	2	1	8
TOTAAL	10	2	6	8	4	30

VRAAG 2	2.1	2.2	2.3	2.4	TOTAAL
MAKLIK	3	2	2	2	9
GEMIDDELD	4	3	3	2	12
UITDAGEND	3	3	3		9
TOTAAL	10	8	8	4	30

VRAAG 3		TOTAAL
MAKLIK	2	2
GEMIDDELD	5	5
UITDAGEND	3	3
TOTAAL	10	10

VRAAG 4	4.1	4.2	4.3	TOTAAL
MAKLIK	1		3	4
GEMIDDELD	2	2	3	7
UITDAGEND	2		2	4
TOTAAL	5	2	8	15

VRAAG 5	5.1	5.2	TOTAAL
MAKLIK	2	3	5
GEMIDDELD	3	2	5
UITDAGEND		5	5
TOTAAL	5	10	15

ANALISE ROOSTER:

VRAAG	1	2	3	4	5	TOTAAL	%
MAKLIK	9	9	2	4	5	29	29
GEMIDDELD	13	12	3	7	5	40	40
UITDAGEND	8	9	5	4	5	31	31
TOTAL	30	30	10	15	15	100	100